

Ps. Solen skiner.

En bra dag i Gällivare

Borde-bilder: Berättelser utgående ifrån tankar och idéer från hundratals innevånare i kommunen

Av Lars Albinsson, Maestro Management, för projektet Nya Gällivare

Projekt Nya Gällivare samfinansieras av:

Introduktion

I projektbeskrivningen och beslutet till Nya Gällivare står bl a:

”Visionsframtagandet sker i stor transparens med ett flertal seminarier, öppna workshops, inbjudande kommunikation mm. Särskilt viktigt är att arbetet inkluderar ungdomar. Intressenternas ideala, i betydelsen ”bästa möjliga” till skillnad från ”utopiska”, scenarion för situationer ges möjlighet att växa fram, detta kallar vi Borde-bilder.

Denna vision skall tjäna som grund för kommunens arbete med utveckling inom de flesta fälten ex; näringslivsutveckling, stadsbyggnad, vård, skola och omsorg, och kultur.”

Visionen skall alltså tas fram tillsammans med medborgare och andra intressenter och ligga till grund för både stadsplanering, byggnation, näringslivsutveckling och andra utvecklingsprojekt i kommunen. Avsikten är de olika satsningar som görs skall kunna samverka och skapa synergier i utvecklingen av Gällivare kommun, så att mer värde, nytta och funktion skapas, än vad som de enskilda projekten förmår på egen hand.

I januari och februari 2010 genomfördes två omgångar workshops där allmänheten inbjöds att delta i två timmars sessioner på ett antal skolor. I den första omgången ombads deltagarna diskutera vilka faktorer som gör Gällivare attraktivt i framtiden. Detta skedde både individuellt och i grupp. Varje deltagare skrev ner och prioriterade sina egna faktorer på blanketter. Dessa sammanställdes till ca 665 nyckelfaktorer för ett bra Gällivare. I den andra omgången fick deltagarna tänka ut vad de själva skulle vilja göra ”en bra dag i Gällivare” i framtiden. Formen skulle vara en framtida dagboksanteckning. Dessa diskuterades också i grupp. 133 sådana borde-bilder lämnades till projektet. I dessa kan också vissa spår från City-Move 2009 skönjas.

Ur dessa borde-bilder har ett antal berättelser skapats som en syntes. Berättelserna bygger på delar, spår och idéer som:

- är återkommande i flera berättelser
- berör nyckelfaktorer från den första workshopen
- är typiska för de åldersgrupper och livsstilar som sätts i fokus

Följande fiktiva personer, är utgångspunkt för borde-bilderna:

- Persona: Felicia, 30
- Persona: Lina, 16
- Persona: Göran, 67
- Persona: Karl, 41

Förhoppningen är så många som möjligt skall känna igen sig i eller i alla fall relatera till dessa. Deras namn är typiskt Svenska för sina åldersgrupper. I övrigt finns inget i berättelserna som är etniskt betingat. Däremot är den lokala kulturen, naturen och de dominerande livsstilarna naturligtvis tongivande.

Felicia, 30

Vardag

Vaknar i min lägenhet. Har precis flyttat in i ett av de nya förtätningshusen. Satsade och köpte lägenhet, tyckte det verkar bra. Jag tjänar ju hyfsat nu och priserna på dessa lägenheter kommer att stiga med åren. Bra miljö, ljust pga. av de smarta fönstren med ljusluckor för vintern. Tycker nästan de var bäst; inga tomma svarta rutor den mörka årstiden!

Jobbet som vanligt på lasarettet. Cyklar sedan längs Vassara Kanal på lunchen för att träffa Anna och Linus. Sedan Vassara kanalen byggdes är det många fler som promenerar, joggar och cyklar här. Blandningen av kanal och älv är fortfarande ny för oss, men de flesta stormtrivs. Det finns ju två hyfsade fik här, med lite lunch och så. Vill man slå till kan man äta på Bolagshotellet. De särskilda vägarna som blir skid- och skoterspår på vintern är bra för cykel och jogging. Dellvikfikat ligger i den gamla disponentbostaden på en udde. Perfekt med den stora altanen vid kanalen. Idag tar vi take-away med caesarsallad och sätter hos på en av "dykdalberna". De heter visst så, trästockspelarna som båtarna kan förtöja ifrån. Tillbaka till jobbet i lagom tid. Sedan jag gick på sköterskeutbildning i Stockholm har jag verkligen lärt mig uppskatta att det är nära mellan allt här.

Cyklar direkt till "MultiFalden" i centrum. Kör ett rätt hårt träningspass. Känner mig inspirerad av bildväggarna med livekameror från gruvorna, fullt med maskiner, lastbilar och mojänger som jobbar. Känns bra att ta i! Springer 1 km som avrundning. Slappnar av med en stor fruktjuice. Detta träningspass brände både fett och lite skuld känslor.

Strosar runt lite bland butikerna i centrum. Sommarkväll och solen står högt på himlen, fast det är ändå bra att centrum är inbyggt och ihop med arenan "MultiFalden". Lagom temperatur och inga mygg. Unnar mig en ny topp på Gina Tricot. Cyklar sedan hem via affären. Känns rätt ordentligt i benen, men det har varit en bra dag.

Helg

Vaknar en typiskt vinterlördag. Ligger och drar mig i gryningsljuset (Gryning och gryning; klockan är 9, men ni vet hur det är...) Messar Pia som svarar att det är Dundret som gäller idag. Rotar fram ett bra underställ, kaffe, snowboardprylarna och tar sedan linbanan. Snön och kompisar. Joel försöker lära sig 720 och vi skrattar gott åt hans vurpor. Lunch på Toppen, deras Gröna Sköna är alltid en bra lunch för oss sportande hälsonördar. Kan sitta hur länge som helst i Mega-glas-kåtan ("Megoathie") och kolla ut över nejderna. Soft, kanske ta kabinen ner? Nej skärpning, snön är frisk! Typ.

Jag, Lisa och Anna hänger hemma hos Lisa. Lady GaGa och Robyn i podden. Vi fixar oss och värmer lite för "Midvinter". Flera lokala band spelar och det är olika utställningar och happenings i "MultiFalden". Tänker satsa på en galen blandning med diktuppläsning av Bruno K Öijer och sedan tok-disco. Bra att det går att ha många små grejer samtidigt i Multigruvan, annars skulle det aldrig gå

att ordna sånt här. Fast inför discot öppnas allt upp. Vi är ju nästan 1000 pers! (nästan!) Resten av kvällen är hemligstämplad.

Söndag och jag laddar choklad, apelsin och limpmackor. Skall banne mig ut i längdspåret. Om inte för annat så för att jag skall kunna dega i soffan hela kvällen med Facebook och favoritserien "Love My Way" på DVD.

Lina, 16

Vardag

Skolan är ok faktiskt. Den estetiska linjen verkar inte vara sämre än i Luleå, vi har ju samma lärare som mediagymnasiet och några från kulturcentret. Kompisens kusin, Anton, som är 25 säger att det är stor skillnad mot när han gick. Det är mycket mer samarbeten nu än när han gick gymnasiet. Någoting kanske har hänt, men jag var bara typ nio så jag vet inte hur det var. Idag skall vi online-lektion i mitt fria val, mode. En designer och forskare från Textilhögskolan i Borås är med på nätet. Jag drömmer om att jobba på Gina Tricot, men har hört att det svårt att komma in där. Hoppas vi som är snöprinsessor här uppe i norr har något unikt att komma med. Efter skolan fikar jag med kompisar nere i centrum. Kollar som vanligt ett varv bland butikerna. Men jag skall inte ha något för jag sparar till en superfräck klänning i gore-tex som jag sett på nätet. Med den skall jag "äga" på vår stora fest "Midvinter" på "Multifalden". Jag trivs bra i vår nya villa nära centrum. Morfar pratar alltid om hur fint det var uppe på Malmberget, men jag tycker det är bra att bo nära skolan och centrum. Och Dundret! Fast det säger jag inte till honom. Sedan åker jag ut till stallet. Sedan något turistbolag startade med ridning både vinter och sommar har mycket hänt därute. Fler boxar, bra mycket snyggare sadelkammare och en stor paddock. Det är lite fler som "hänger" där nu, inte bara när man skall rida själv. Men det blir sent efter att läxorna är klara.

Imorgon skall vi börja jobba med vår utställning om arktiska kläder. Det blir kul för även skoterkillarna är med för de vet en massa om vad som funkar när man åker fort när det är svinkallt. Skolans knasiga kemilärare skall tydligen göra eget "fleece" av gamla colafaskor. Hoppas det inte börjar brinna bara eller något. När hon skulle ha lektion om sprängämnen var det till och några som skolkade för dom trodde hon skulle spränga salen in luften av misstag.

Helg

Familjen skall på skoterutflykt. Skall försöka få oss att åka till X-träsk, dit skall nämligen Lise och några till fara. Måste hitta på någon bra ursäkt. Skönt med hel dag i snön! När vi kommer hem skall mamma, pappa och lill-brorsan bada bastu. Jag far in till "the Seapark" i stället. Skall träna lite och sedan bada spa. Lite lyxigt, men jag är sponsrad av mormor. Träffar kompisarna sedan. Några vill försöka komma in på Harry's men de flesta hänger kvar på "MultiFiket". Det har liksom blivit som ett vardagsrum för oss. Först var det en del som tyckte det var dåligt med fiket som är öppet sent. Men förr satt vi ju bara i hemma nåns rum med låst dörr, så varför skulle vi vara hemma? I sofforna i hörnrummet ser vi på Idol. Lise och några sydde faktiskt nya överdrag till sofforna i våras. Det blev superhäftigt! Hoppas Reza kommer, han är så xxx snygg! Och han dansar bra fast han är skoterkille. Får inte glömma ta med mina nya jeans när åker ner och tränar...

Söndag morgon och pappa vill att jag skall hänga med på hockey med lill-brorsan. Jag är inte så sugen, men de berättar att Luleå hockey skall spela elitseriematch här och Multifalden kommer att var full av folk. Kanske hänger med i alla fall då. Borde ju vara en del kompisar där och alla killarna är väl där. Vi äter lunch tillsammans och det är världens vimmel. Det måste han kommit folk från både Luleå och Kiruna till matchen. Restaurangerna är i princip fulla och det är kö i affärerna. Jag träffar en kusin från

Kiruna som säger att de åkt ner hela familjen. Hon skall inte gå på matchen med sin pappa utan bara shoppa, fika och gå på bio med en kompis. Alla verkar gilla vårt inglasade centrum som är ihopbyggt med arenan. Jag hänger med henne och några kompisar innan matchen.

Göran, 67

Vardag

Sitter med morgontidningen och en kopp kaffe. Trots att det är helt år sedan jag gick i pension känns det fortfarande lite ovant, faktiskt. Lena är nere och handlar. Ibland skäms jag lite över att hon alltid sköter hushållet nu när jag inte jobbar längre. Annat är det med barnen. Emil har säkert 5 olika kockknivar och bakar eget bröd medan Mikaela aldrig är i köket. Det är som om dom bytt de gamla könsrollerna med varandra. Jag har i alla fall vant mig vid lägenheten. Rätt skönt att inte ha villa ändå. Och läget här vid Vassara Kanal är just helt fantastiskt.. Det är faktiskt en hel del folk som kommer till Gällivare mest för att kika på området här och det nya uppe på Repisvaara. När man vant sig tycker man det är konstigt att självklara saker som att husen inte drar någon energi och har solfångare som en del av tak och fasader skall vara något märkvärdigt. Även vårt sopsystem, eller snarare bristen på sopor intresserar också många. Själv är jag mest överraskad över att så många börjat gå, cykla eller ta sparken istället för bilen. Sedan det blev tätare byggt känns det helt annorlunda än förr. Då gick man nästan som längs en landsväg. Nu är det mera som i en stad. Lena och jag har dessutom stegräknare i våra mobiler och visst mår vi bättre sedan vi började gå mer.

Idag skall vi möte i skidbolaget. Jag är med och hjälper till att fixa funktionärer till world-cup. Vi behöver rätt mycket många som jobbar frivilligt. Det är inte så svårt att få folk att ställa upp, men det är en massa planeringsjobb and få till tider och platser. Sen skall ju alla ha lite utbildning i vad de skall göra och i säkerhet och likande. Bolaget går rätt bra nu, det många från både Sverige och andra länder som vill försäsongsträna här. Bara vasaloppsupptakten drar fler hundra. Vi kan ju i princip garantera snöträning före alla andra. Samarbetet mellan skidbolaget och skidklubben fungerar bra nu. I början var det lite rörigt med ansvarsfördelningen. Men nu har vi hittat rätt. Bolaget ordnar olika events och specialträningar för turister och andra. Klubben tränar våra egna. Bolaget står för en stor del skötseln av anläggningen. Jag går upp till mötet som är i Skidhuset vid foten av Dundret. Där delar flera av turistföretagen och klubbarna lokaler. Huset har varit väldigt bra för oss, det är mycket både samarbete och avknoppningar där uppe nuförtiden. Man tycker ju att sånt borde gå lika bra med mobile, internet och sådant. Men det är ändå enklare när man bara kan kliva på hos varann.

Eftersom det är fredag skall vi ha middag med vänner. Vi skall äta hemma hos oss men vi träffas först på en drink på Bolagshotellet. Det känns alltid lite lyxigt och kul att gå dit en sväng. Och baren är toppen. Lena tycker att det är i alla fall "lite New York" att träffas där innan middagen. Och det är klart; kisar man ut över alla ljusen från stan så känns den bra mycket större.

Helg

Vi åker ner till Mikaela över helgen. Hon och hennes kille skall gå på bröllop och vi tar hand om barnen. Det har blivit fler resor allteftersom det ha blivit billigare. Om det inte hade varit för flygtåget så kanske vi inte ens bött kvar. Det kan fortfarande blir bättre, men skillnaden är ändå stor nu. Både

Emil och Mikaela är oftare och hälsar på. Emil har till och med talat om flytta hem. De har ju tre barn och både vi och barnens mormor och morfar bor här. I Göteborg har de ingen som hjälper till, husen är rätt dyra och det tar lång tid att varje dag åka ut till Volvo på Hisingen. De skulle få ett fint hus med toppenläge på Repisvaara om de sålde radhuset i Örgryte. Och han kan tydligen ha kvar jobbet på distans. Det är ju mest övervakning av datorer och de finns ändå inte i Göteborg. Det är första gången vi missar en operakväll i "MultiFalden". Vi brukar alltid gå när de ger matinéföreställningen från Metropolitan i New York. Britta och Kalle som varit och sett Don Giovanni live i New York säger att de ser bättre när det går här. De har tydligen 18 kameror och surroundljudet är toppen. Och in pausen är det intervjuer med sångarna. Jag tror det i alla fall är roligare att se det på riktigt. Men för oss som inte bor där är detta toppen.

Karl, 41

Vardag

Hååå jaja; ännu en dag i gruvan. Men jag skall inte klaga. Jobbet är helt ok och jobbarkompisarna är ett bra gäng. Det är mörkt när jag tar bussen upp mot Malmberget. Det mesta borta nu, men i Östra lyser det i husen som vanligt. De har till och med byggts några nya villor och skolan är full. Den sista delen av Malbergets centrum skall rivas och jag är lite spänd på det. Det finns några hus där som har stora och bra fönster. Vi har lagt in om få hämta dem. Tänkte det skulle passa bra till bygga en glasveranda av. Bygglovet är redan klart och denna gång är vi lite inspirerade av mumintrollen. Vi har byggt huset lite i omgångar och varje del har fått i sin egen stil.

Repisvaara är fint för det är så varierat. I och för sig är ju vissa hus likadana, men de ligger inte en rad. Området är också mer anpassat till terrängen så gatorna går i svängar och lite upp och ner. I vår del består de flesta husen av flyttade hus eller husdelar. När Malmberget revs tog man vara på så mycket som möjligt. Vanligast på Repisvaara är förstås nybyggda villor, men några flerfamiljhus finns också. Det är bra med lite blandning. Alla hus är miljövänliga på flera sätt. Först trodde många att det skulle bli dyrt, men när man bygger nytt blir det inte dyrare, tvärtom; vi har ju riktigt låga energikostnader. Läget mot Dundret är otroligt fint, soligt och i skydd för värsta nordanvinden. Nu byggs också dagis och skola för de minsta. Stugbyarna som ligger här gör att det är mycket turister också. Det bra, bla gjorde det att det snabbt kom till en hyfsad närbutik. Vi som bor också har också möjlighet att hyra ut på, t.ex. på sportlovet, om vill. Blandning av turister och bofasta påminner lite om ställena i Alperna. Det talas om det skall byggas ett hotell närmast mot stora vägen. Vore toppen, de kommer ju säkert ha pool och grejer!

Tar skidorna hem från jobbet. Man sitter ju rätt stilla och det är skönt ta i på vägen hem. Min tur att laga mat till ungarna. Evelina skall träna hockey och Jocke skall simma. Själv skall jag ägna kvällen åt min kurs. Jag går en vidareutbildning i elektronik som arrangeras av kunskapsgruvan i samarbete med Luleå tekniska universitet. Även om kursen kunde skötas helt lokalt så är det ju aldrig fel att få lite universitetspoäng på köpet. Visa kvällar är det gemensamt i gymnasiets lokaler. Men idag kör jag övningar på datorn. Sitter en stund och letar husbilder på "flickr" också. Kan liksom inte släppa det här med verandan. Carina hämtar upp ungarna i centrum och kommer hem kl 8.

Helg

Frukost, kläder, badkläder, matsäck i en enda cirkus. Ibland är familjelivet som att vara i en centrifug. Idag cyklar vi ner till Vassara Kanal och vi tar kanalbåten ut till Sandviken. Det är rätt mycket folk men nog finns det plats för fler. Ungarna hittar några kompisar på en gång. Ungdomarna håller mest till vid vattensportklubben. Det är väl bara några åt tills våga barn hänger där också. Campingen gör att det är full fart här och det finns ett bra lunchfik. Men idag blir det matsäck. På vägen hem hoppar vid gammelområdet vid Ettöreskyrkan, där alla gamla hus samlats, och cyklar in till centrum. Vi handlar och fikar med några grannar. Sedan åker vi hem och grillar. Perfekt att sitta i den nya verandan när myggen slår till, med utsikten och solnedgång. Glaskåtan "Megoathie" uppe toppen blänker, den är väll full av folk som vanligt.

